

Kysely Muojärven rantayleiskaavasta

Metsävaikutus-pilotti

10.12.2018 / YM

Jani Päivänen / FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy

A photograph of a dense forest with sunlight filtering through the trees, creating a dappled light effect on the ground. The trees are mostly deciduous with green leaves, and there are some bare branches in the foreground. The overall atmosphere is bright and natural.

M-VAPT: METSÄTALouden VAIKUTUSTEN ARVIOINNIN
PELILLISTÄMINEN JA VUOROVAIKUTUKSEN
TEHOSTAMINEN.

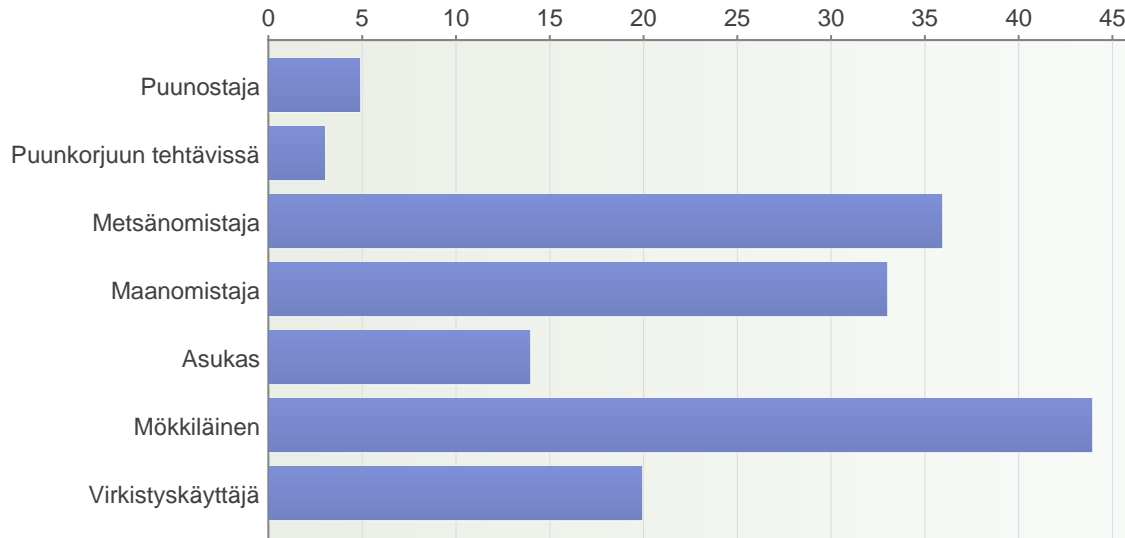
PILOTTIKOHDE: MUOJÄRVEN RANTAYLEISKAAVA,
KUUSAMON KAUPUNKI

Tavoite

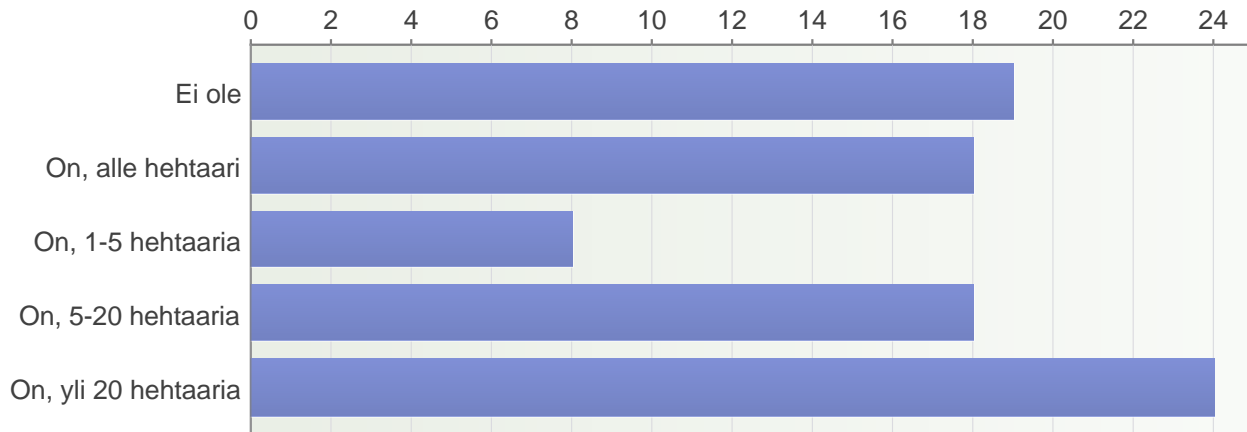
- Tavoitteena on kehittää ja pilotoida pilottialueelle metsävaroihin, metsätalouselinkeinoon ja metsien monikäyttöön kohdistuvien vaikutusten arviointia
- Pilottialueena Muojärven alue Kuusamossa, jossa meneillään pitkä ja vaativa rantayleiskaavaproessi
- Tavoitteena myös metsävaikutusarvioinnin pelillistäminen, tässä vaiheessa määritellä muutamia keskeisiä ”pelinappulat”

Oletko kaavan alueella...

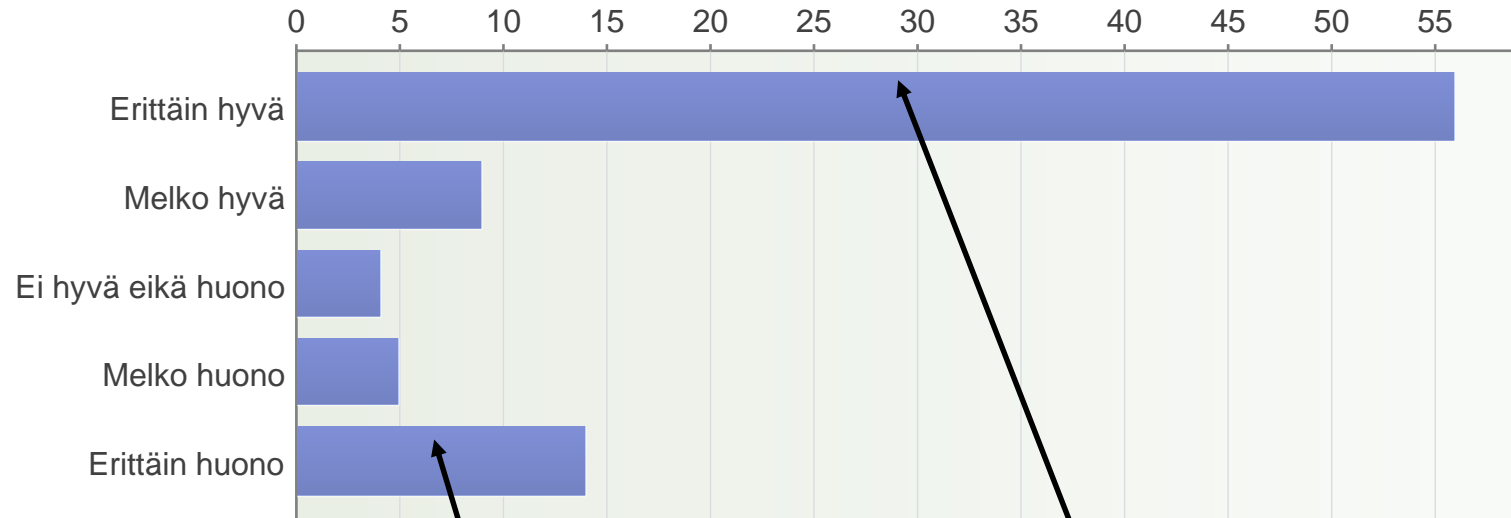

Onko sinulla omaa maanomistusta kaavan alueella?

- Kysely Kuusamon kaupungin sivuilla ja tiedotus kaupungin kautta
- Täydennettiin suoralla jakelulla metsäalan toimijoille
- Yhteensä 88 vastaajaa
- Monet useassa roolissa kaavan alueella
- Useilla yli 20 ha maata alueella

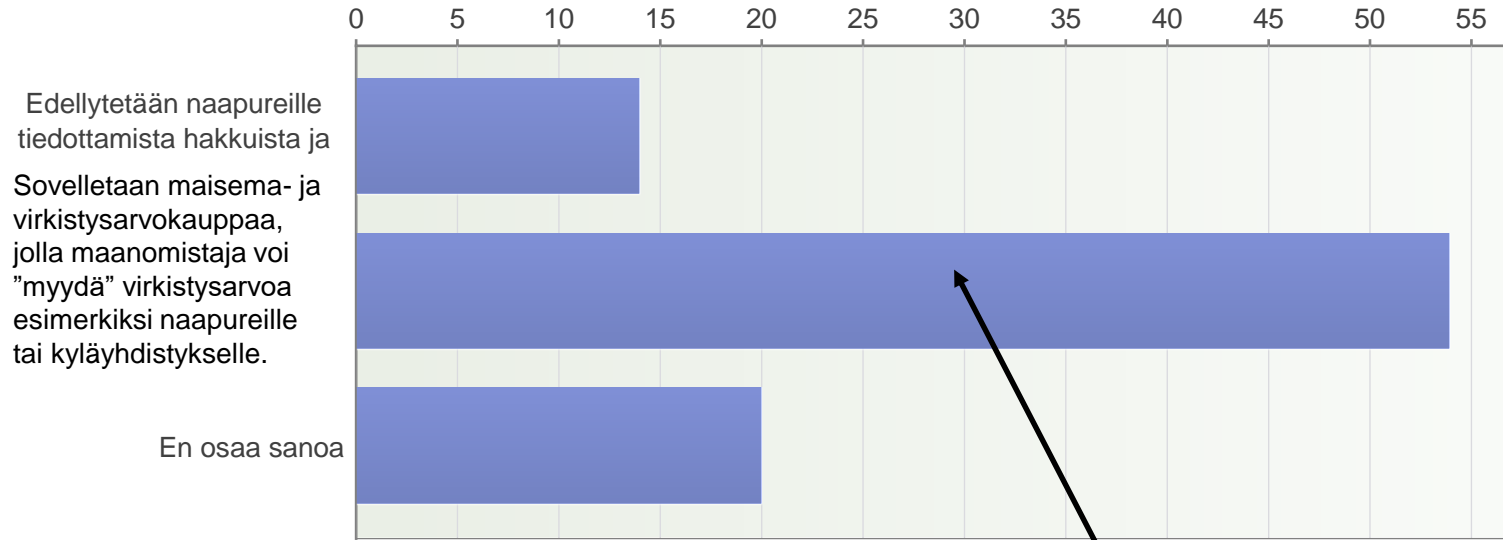
1. Kunta saattoi ennen vaatia maisematyölupaa metsänhoitotoimenpiteitä varten. 1.5.2017 jälkeen vaatimusta ei saa enää käyttää alueilla, jotka ovat yleiskaavan mukaan metsäalueita (M-alkuiset merkinnät). Mitä mieltä olet tästä?

*"Maisematyöluvalla rajoitetaan perusoikeuksia eli yksityistä omistusoikeutta."
(metsän- ja maanomistaja / asukas)*

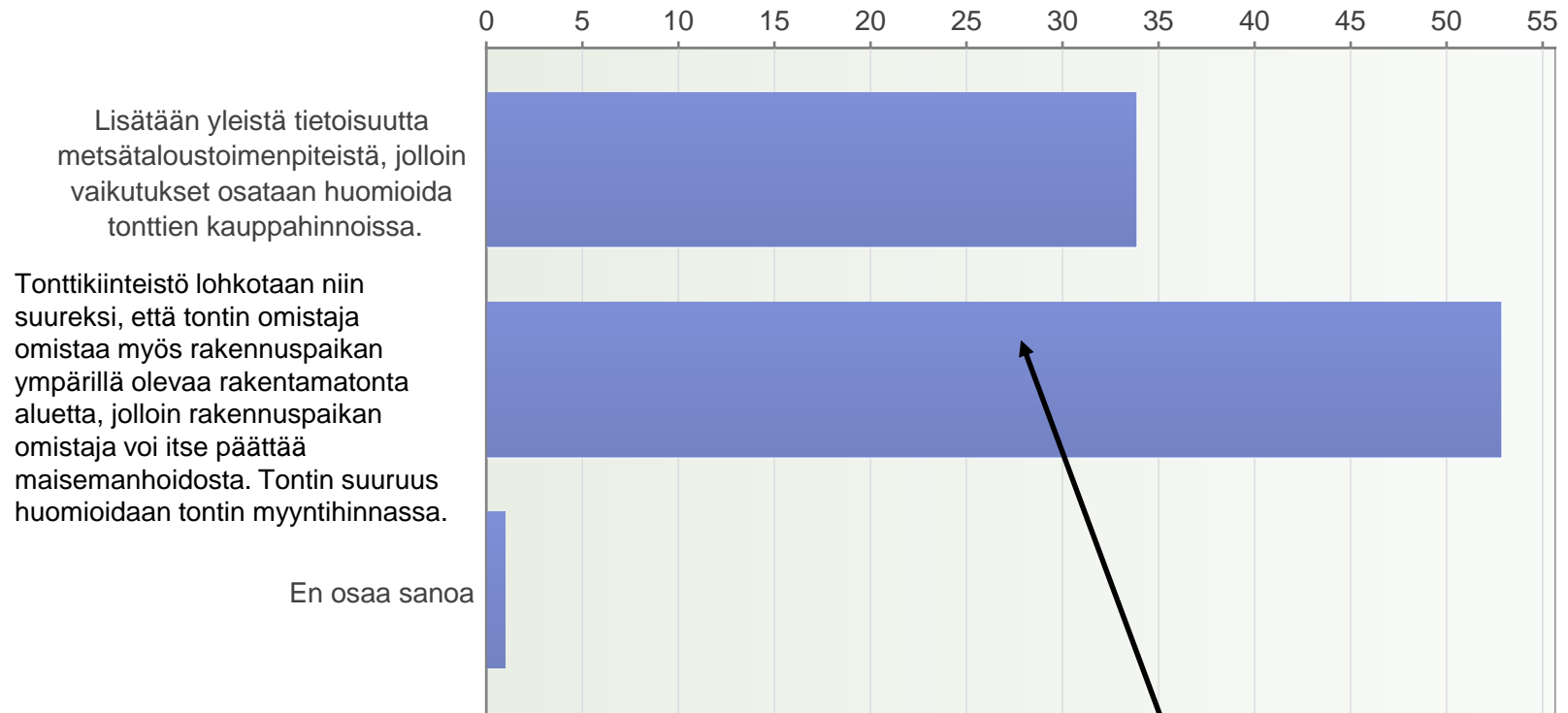
"Ei avohakkuita 120 metriä lähemmäksi rantaviivaa. 50 metriin asti valikoivia hakkuita, alle 50 metriä rannasta ei ollenkaan metsänkäsittelyä. Pidetään Kuusamon joku järvi edes erämaisena ja vetovoimaisena. (asukas / mökkiläinen)

2. Mikä olisi mielestäsi paras tapa suojata maan/tontinomistajia liiallisilta muutoksilta ympäristössään (esim. maisemaa muuttavat avohakkuut naapurissa)? Ajattele ensin jo lohkottujen ja rakennettujen tonttien omistajia eli metsätaloustoimenpiteiden naapuriasukkaita.

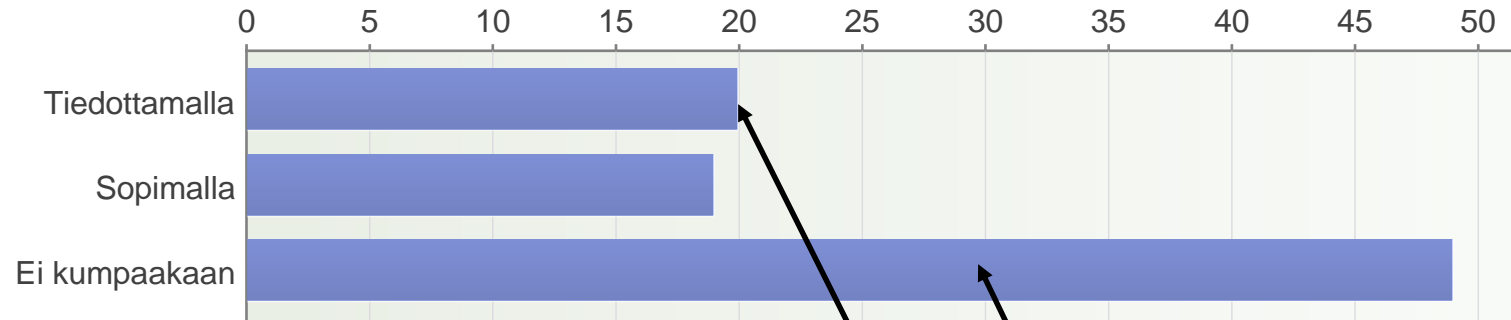
"Metsätalouden toimenpiteitä ohjaa myös Metsänhoidon suositukset, sertifiointin vaatimukset + monet muut asiat joita ei ole metsälaissa määritelty. Metsälaki on vain minimi. Kaikki toimijat ovat sitoutuneet em. asioihin. Näistä ei tunnu olevan tietoa kaavantekijöillä eikä päättäjillä. Metsätalous on vastuullista toimintaa." (puunostaja)

3. Mikä olisi mielestäsi paras tapa suojata maan/tontinomistajia liiallisilta muutoksilta ympäristössään? Ajattele tässä tulevia naapuriasukkaita, tontinostajia ja rakentajia.

"Joku voisi tehdä ohjeet mökkitontin ostajalle mitä pitää huomioida tonttia ostaessa. Jos ostaa hehtaarin tontin kaavoittamattomalta alueelta, niin ei sitä voi kuvitella, että ympäristö säilyy aina muuttumattomana. Muuten sekin tuntuu olevan vaikea ymmärtää, että metsä kasvaa uudestaan." (puunostaja)

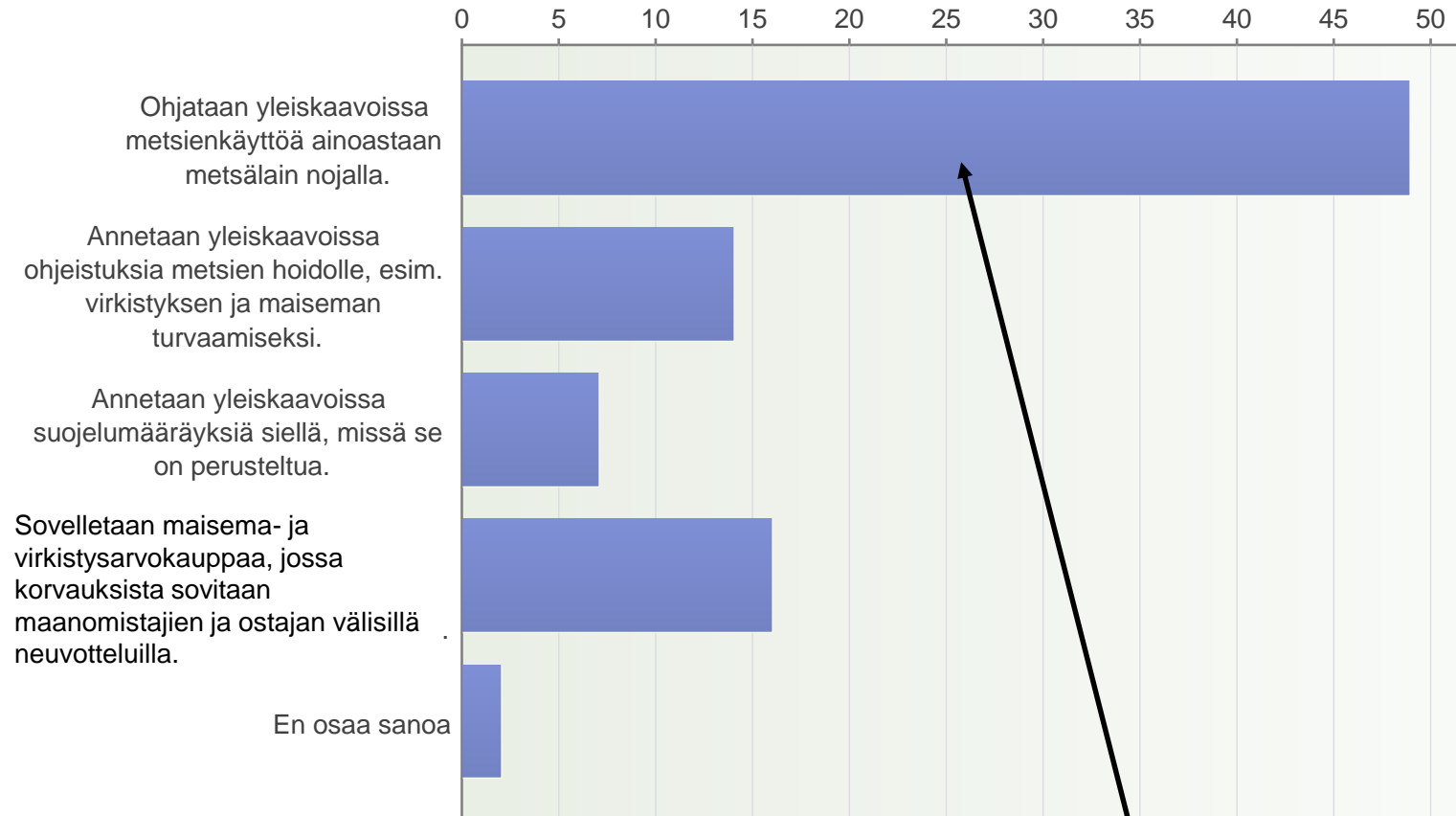
4. Miten metsänomistajan tulisi olla yhteydessä naapurimaanomistajien tai mökkiläisten kanssa metsän uudistamistoimenpiteistä hakkuun jälkeen?

"Siemenpuu hakkuu on hyvä vaihtoehto. Ne puut vaan ei ole siellä edes kymmentä vuotta" (metsänomistaja / maanomistaja / asukas)

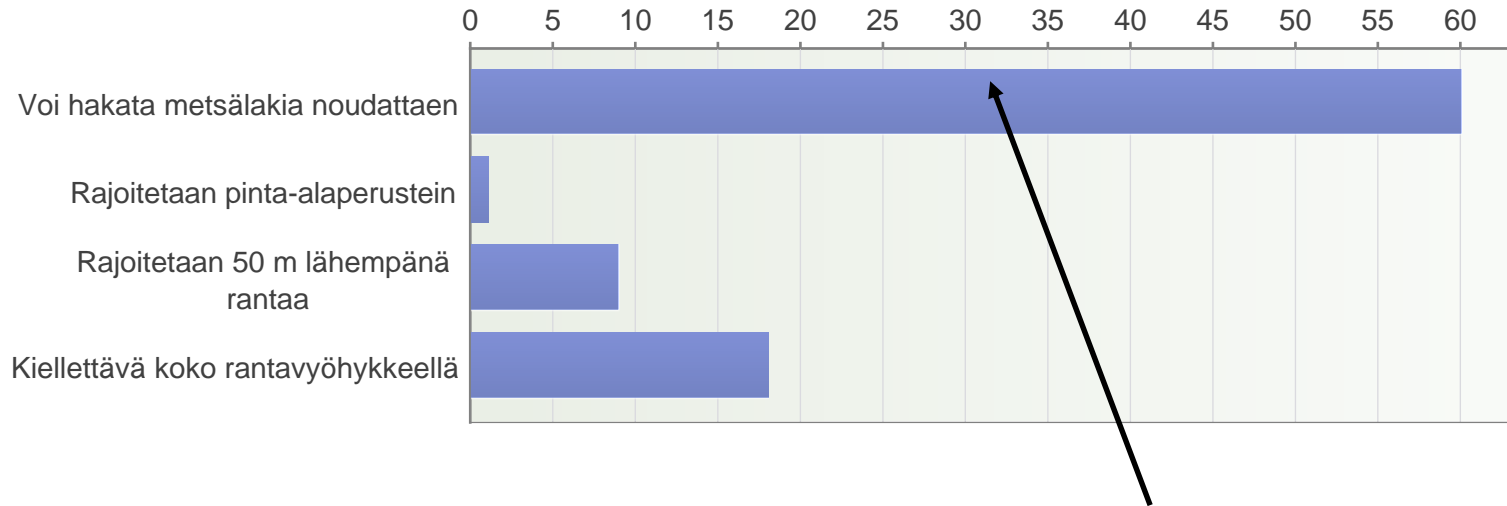
"Tontinomistajan tulee tietää, että jokainen saa tehdä metsällään mitä haluaa. Hakkuut ei kuulu tontin omistajalle." (mökkiläinen)

5. Mikä olisi paras tapa taata metsänomistajan oikeudet hoitaa metsäänsä haluamallaan tavalla?

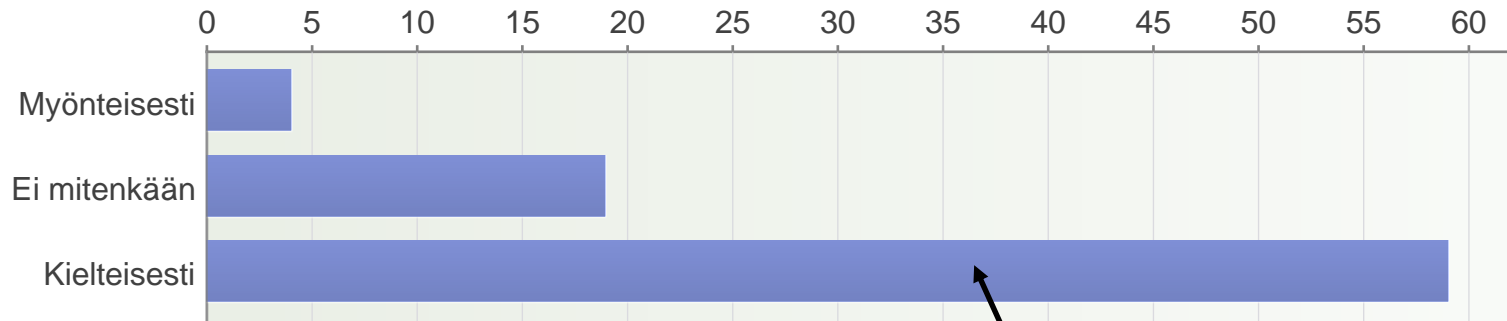
"Tontinomistajan tulee tietää, että jokainen saa tehdä metsällään mitä haluaa. Hakkuut ei kuulu tontin omistajalle." (metsänomistaja / asukas)

6. Miten avohakkuita rantavyöhykkeellä (120 m rannasta) olisi mielestäsi säänneltävä?

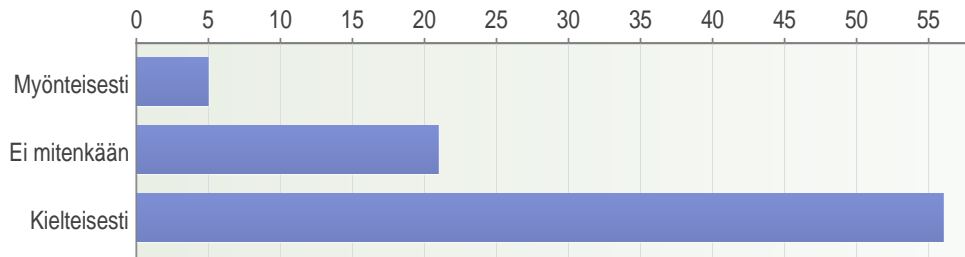
"Pitää muistaa että maisema ei elätä ketään mutta metsänhakkuu tuo työpaikkoja ja lisää toimeentulomahdollisuuksia. Sillä että jonkun vapaa-ajan asunnon mieli pahoittuu kun naapuri hakkaa omaa metsäänsä ei ole isoa merkitystä kokonaisuuden kannalta. Kuusamossa on jo riittävästi suojelualueita eikä enää lisää rajoittavia määräyksiä tarvita. Jo nyt on aika ajoin pulaa sahapuusta ja jos vielä kaavoilla rajoitetaan hakkuita niin sahataan omaan nilkkaan. Matkailun nimissä haavoitetaan toista tärkeää tukijalkaa, metsäteollisuutta." (maan- ja metsänomistaja / asukas)

7. Tutustu kaavaluonnokseen (linkki/liite). Miten katsot sen vaikuttavan metsätalouteen rantavyöhykkeen (120 m rannasta) osalta hakkuumäärään, harvennushakkuumäärään ja hakkuutyön tehokkuuteen?

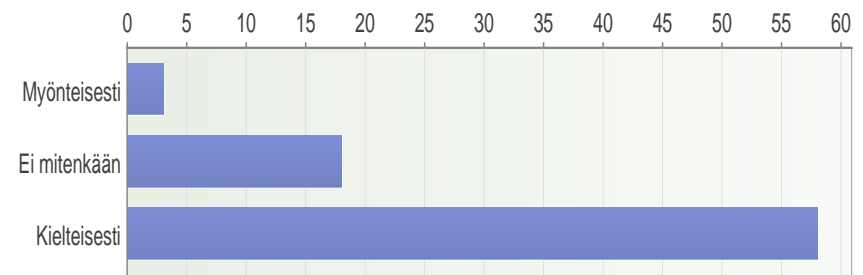

*”Näemme erillisen rantavyöhykkeen (tai kateusvyöhykkeen) turhaksi sillä metsälaki jo suojelee erityisen tärkeät kohteet. Rantavyöhyke suojaa jo rannat rakentaneista mökinomistajia mutta ei niitä, jotka ovat säästäneet metsänsä rantojen läheisyydessä tuleville vuosille/sukupolville eivätkä ole myyneet ja/tai vielä rakentaneet rantoja. Metsän hoitamiseen liittyvät toimet tarkoittavat myös työtä ja tuloja eri osapuolille.”
(metsän- ja maanomistaja / asukas / mökkiläinen)*

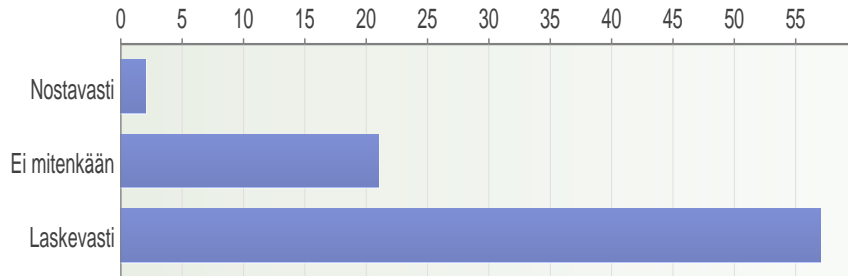
8. Miten katsot sen vaikuttavan rantavyöhykkeen (120 m) osalta energiapuukorjuuseen?

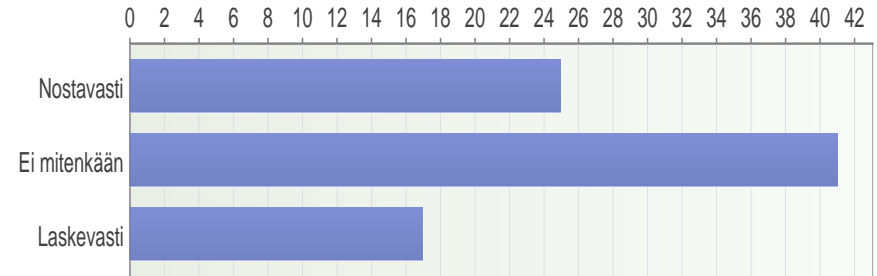
9. ...puukaupan toteutumiseen?

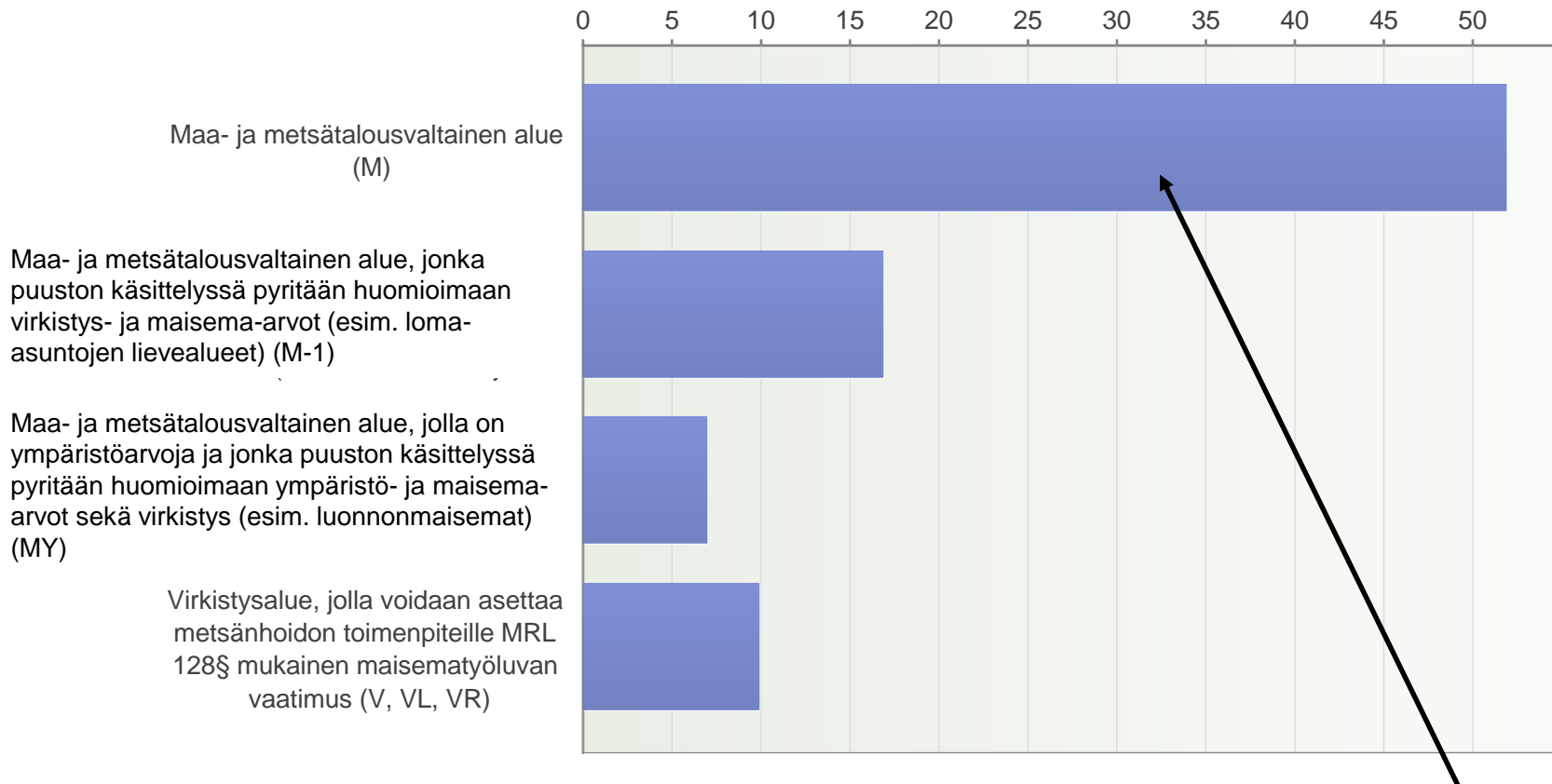
10. ..puun kantohintaan?

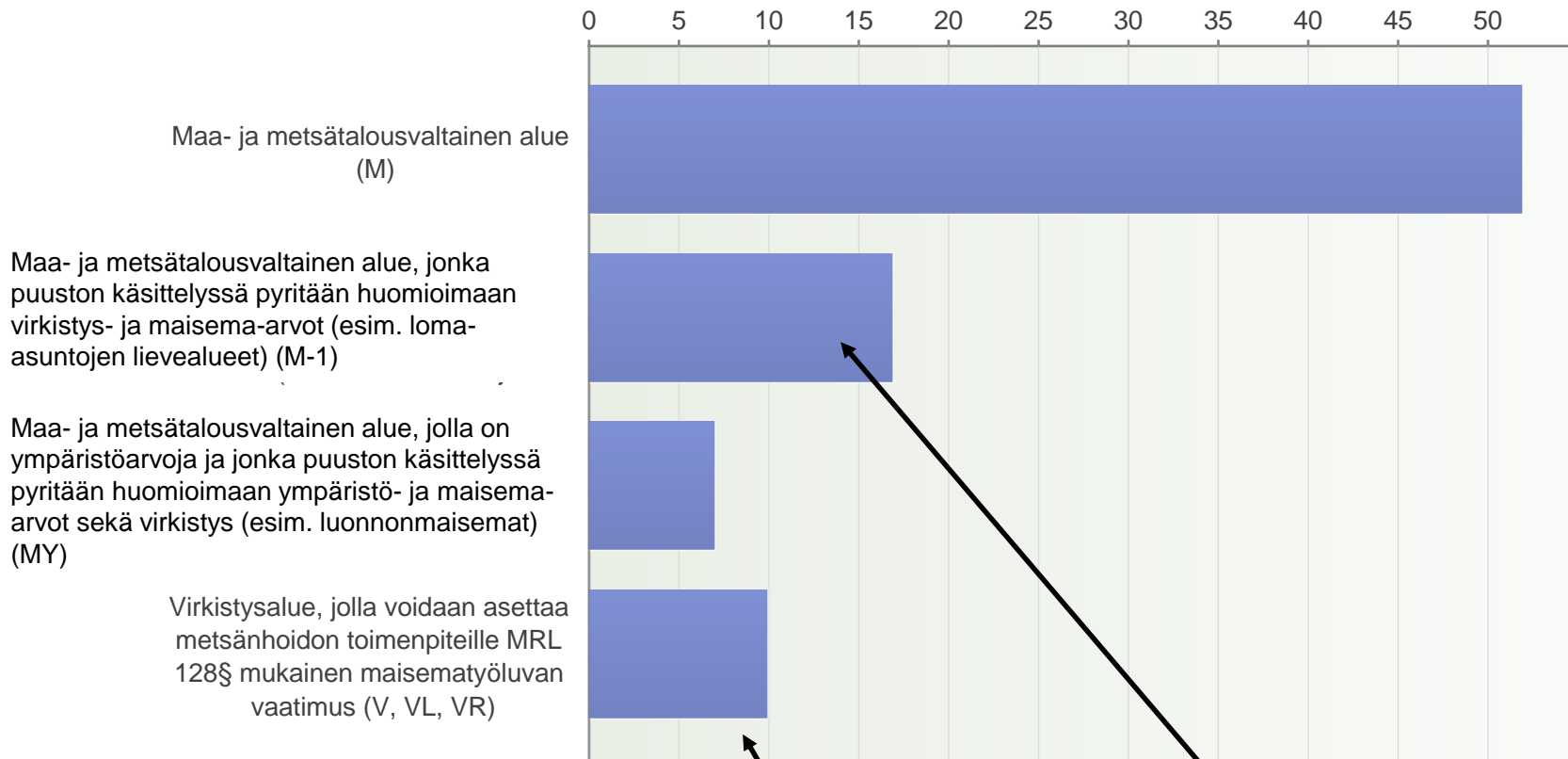
11. ...rantatonttien arvoon?

16. Paras kaavamerkintävaihtoehto metsätalousmaalle Muojärven rantayleiskaavan alueella on:

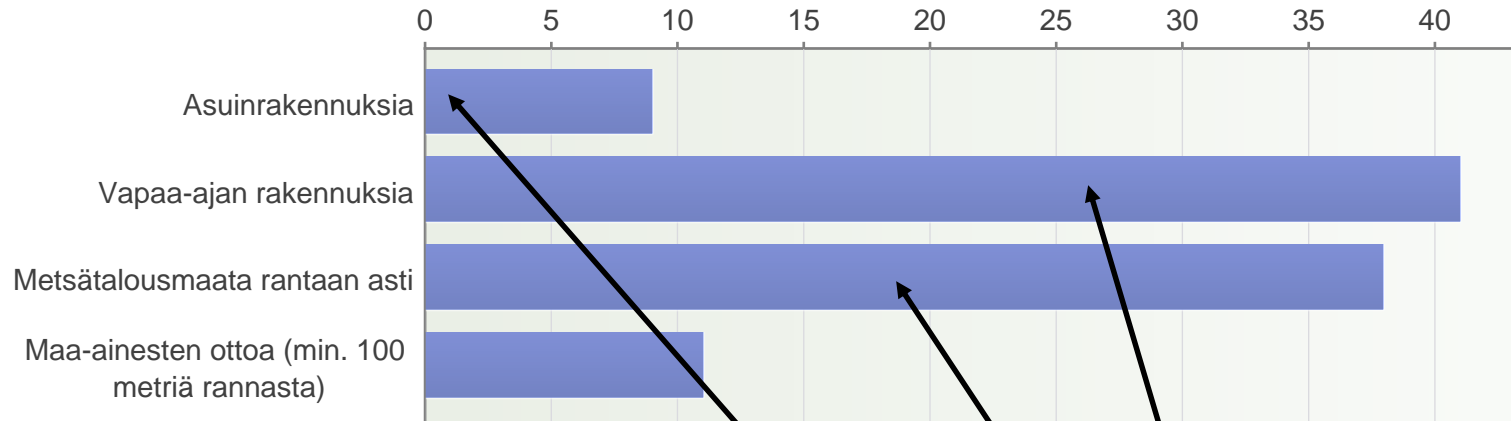
"Voi jos me kuusamolaiset voisimme vaikuttaa samalla tarmokkuudella Etelä-Suomen asioihin ei Suomessa tapahtus mitään, kuten turistit ja matkailuelinkeino täällä Kuusamossa vaikuttaa ja pyrkivät "tappamaan" Kuusamon..." (metsänomistaja / mökkiläinen / virkistyskäyttäjä)

”Olisi erittäin toivottavaa, että metsänhoidossa olisi mahdollista siirtyä jatkuvan kasvatuksen menetelmään.” (metsänomistaja / asukas / mökkiläinen)

”Metsänhoidossa jatkuvan kasvatuksen menetelmä palvelisi parhaiten eri elinkeinoja. Koko maapalloa palvelisi metsänhakuista pidättäytyminen suojelemalla. (Metsän- ja maanomistaja, mökkiläinen)

14. Jos omistat maata alueella, millaista maankäyttöä haluat sille pääosin?

"Säilytetään Muojärvi, Muoringojärvi, erämaisena Kuusamona. Vetovoimaisena, eikä pilata avohakkuilla." (asukas / mökkiläinen / virkistyskäyttäjä)

"Hakkuuaukko avaa aina maisemaa maalta järvelle päin. Voi tulla hienoja näköalapaikkoja." (metsänomistaja / asukas)

Koottuja havaintoja

- Oikeudenmukaisuudesta
 - Metsä merkitsee työtä ja tuloja
 - ”Kateusvyöhyke” vs. vahvemman oikeus?
 - Keskusvaltaa ja määräilyä vastaan
 - Pohjoinen / etelä – vastakkainasettelu
 - Alueellinen oikeudenmukaisuus: Muojärvellä ei pidä joutua huonompaan asemaan kuin muualla
 - Ajallinen oikeudenmukaisuus: Rantavyöhykkeen edut koituvat enemmän niille, jotka ovat jo rahastaneet puuston
- Kaavaprosessista
 - Lisännyt mielipiteiden kärjistymistä ja kahtiajakoa?
 - Toisaalta korostetaan, että paikalliset ovat yhtenäisesti (suhteellisen) vapaan metsätalouden puolella
 - Hallinnan paradoksi: ”Rantakaava on jo aiheuttanut runsaasti ennenaikaisia hakkuita eli ilman tätä kaavaehdotusta hakkuita ei olisi tehty nykylaajuudessa.”

Kaavoituksen metsätalousvaikutukset & pelillistäminen

- Kaavoittajan peli:
 - Paljonko kaavoitus vaikuttaa metsätaloudesta saataviin tuloihin
 - Paljonko kaavoitus vaikuttaa asuintonttien arvoon kohdealueella

⇒ Peli: Miten optimoidaan maan arvo

 - a. metsätalousmaana
 - b. asuintontteina
 - c. vapaa-ajan asumisen tontteina
- Metsänomistaja vs. naapuri -peli:
 - Maisema-arvokauppa (=”maiseman vuokraaminen”)
 - Rantakaistan ostaminen (=”maiseman ostaminen”)

⇒ Pelin vaiheet:

 1. Kumpi ratkaisu sopii kohteeseen
 2. Kumpi sopii osapuolille: resurssit, aikaperspektiivi...
 3. Löytyykö yhteisymmärrys maan arvosta

Esim. maisema-arvokaupassa on syytä huomioida lisäksi

- Ylimääräinen suunnittelu ja sopiminen alentaa metsäelinkeinon tuottavuutta (tuotos/tehty työtunti)
- Metsätuholain velvoitteiden aiheuttama työ ja kustannukset (esim. pelkkien myrskytuhopuiden korjuu aiheuttaa usein vain työtä ja kustannuksia)
- Metsäomaisuuden arvostus perintö- ja lahjaverotuksessa (millä metsikön perintövero maksetaan, jos ei puunmyyntituloja)
- Säästöpuuryhmän sijoittelu yleensä keveimpiä maiseman huomioimisen toimia

A photograph of a dense forest with tall, thin trees and a thick canopy of green leaves. Sunlight filters through the trees, creating dappled light on the forest floor. The ground is covered in green grass and ferns. In the foreground, there are several bare, dark branches of a tree, some of which are out of focus.

**PILOTTIKOHDE: MUOJÄRVEN RANTAYLEISKAAVA,
KUUSAMON KAUPUNKI**

**FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy
& Tapio Palvelut Oy**

Maa- ja metsätalousministeriö